

KARTA ZESPOŁU ARCHIWALNEGO

NUMER ZESPOŁU

488

KATEGORIA

A

NAZWA ZESPOŁU

Rusinów

PRZEKAZUJĄCY

WUG Kancelaria Tajna

WYKONAWCA SPISU

AD

ROK PRZEKAZANIA

2014

MIEJSCOWOŚĆ

Kowary

GMINA

Kowary

POWIAT

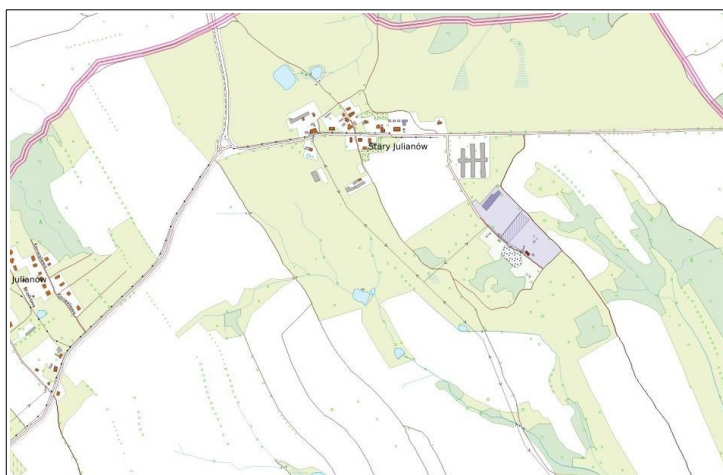
Jelenia Góra

WOJEWÓDZTWO

dolnośląskie

REJON DOKONANEJ EKSPLOATACJI

Kowary

CHARAKTERYSTYKA ZESPOŁU ARCHIWALNEGO

ZAKRES CHRONOLOGICZNY

—

—

—

IŁOŚĆ JEDNOSTEK

DOK. TEKSTOWA

—

DOK. KARTOGRAFICZNA

24

SUMA

24

IŁOŚĆ PODJEDNOSTEK

—

34

34

IŁOŚĆ mb

—

IŁOŚĆ SKANÓW

—

34

34

ZAKRES POSIADANEJ DOKUMENTACJI

TEKST: brak

KARTOGRAFIA: mapy wyrobisk górniczych.

–

RYS HISTORYCZNY

ZAKŁAD GÓRNICZY	Rusinów		
METODA EKSPLOATACJI	podziemna		
PRZEDSIĘBIORCA			
NAZWA ZŁOŻA	—		
RODZAJ KOPALINY	uran, kobalt		
NAZWA TG	—		
NAZWA OG	—		
ROZPOCZĘCIE EKSPLOATACJI	—	ZAKOŃCZENIE EKSPLOATACJI	—
KONCESJA I WYGASZENIE	—		

Pierwsze pole kopalni Rusinów było zlokalizowane w Starym Julianowie, w przysiółku Czernik (obecnie część wsi Dziećmorowice w gminie Walim, w województwie dolnośląskim). Drugie pole znajdowało się w Kozicach (obecnie dzielnica Wałbrzycha).

Jak wynika z opracowania Wali i in. [2] w 1575 r. między Starym Julianowem a Dziećmorowicami, na terenie dawnej kolonii Schwarzgraben (dziś Czernik), istniała kopalnia srebra o nazwie Johann Georg. „Po przerwie w XVII w., w 1711 r. w jej miejscu uruchomiono kopalnię Gabe Gottes, która od 1862 r. należała do gwarectwa Gut Glück. Ze względu na znaczne straty finansowe, w 1864 r. wszelkie roboty górnicze wstrzymano. [...] Mineralizację hydrotermalną występującą głębiej rozpoznano dopiero w wyniku robót górniczych, prowadzonych w latach 1949–1952 dla udostępnienia złoża uranu Morowice w Czerniku [...]. O robotach górniczych w dawnej kopalni kruszców Gabe Gottes, położonej na terenie osiedla Czernik, brak informacji. Zachował się tylko plan górniczy z 1783 r., na którym przedstawiono przekrój przez wyrobiska tej kopalni [...]. Na położenie tych wyrobisk w miejscu szybu nr 1 kopalni uranu Rusinów w Czerniku wskazują dane zawarte w sprawozdaniach Konnowa (1951, 1952) oraz informacje pochodzące od osób z dozoru górniczego [...], którym były znane stare wyrobiska niemieckie, znajdujące się przy szybie nr 1, całkowicie podsadzone przed 1953 r. Do ponownego założenia kopalni w miejscu dawnej kopalni Gabe Gottes doszło w 1949 r., w związku z poszukiwaniem rudy uranu w Górach Sowich. Po odkryciu w styczniu 1949 r. przez grupę N-4 przedsiębiorstwa Kuznieckoje Rudniki, później Zakłady Przemysłowe R-1 w Kowarach, okruszcowania uranem na starej hałdzie tej kopalni, już w lutym tego roku przystąpiono do udostępnienia i odbudowy dawnych podziemnych wyrobisk górniczych. Ze wszystkich badanych w tym czasie pozostałości po niemieckich robotach górniczych w rejonie Dziećmorowic, tylko szyb nr 1, o głębokości 66 m, głębiej jeszcze w XVII w., rokował największe nadzieje na znalezienie i wydobywanie rud uranu [...]. Odbudowano go i stopniowo pogłębiano do 275 m. W toku robót górniczych udostępniano i rozpoznawano coraz szerzej i głębiej pierwszą strefę tektoniczną (*fault core* uskoku Starego Julianowa), bowiem tylko ona zawierała korzystne zasoby rudy uranowej i stanowiła złożo uranu Morowice. Równocześnie z robotami podziemnymi w rejonie Starego Julianowa, prowadzono poszukiwania rud uranu w całym rejonie Dziećmorowic aż po granicę masywu sowiogórskiego z synklinorium śródsudeckim. W 1950 r. odkryto w Kozicach trzecią strefę tektoniczną z przejawami mineralizacji uranowej. Założono tu drugie pole górnicze kopalni uranu [...] i przystąpiono do eksploatacji złoża uranu Kozice. W drugiej połowie 1952 r., cztery miesiące później niż w Kozicach, zatrzymano roboty górnicze także na złożu w Starym Julianowie. W listopadzie 1952 r. kopalnię uranu przejął Przemysł Arsenowy w Złotym Stoku, który był zainteresowany badaniem występowania polimetalicznego okruszcowania w rejonie Dziećmorowic, szczególnie niklu i kobaltu. Pod jego zarządem kopalnia nosiła nazwę Rusinów [...] i pozostawała w gestii Centralnego Zarządu Kopalń Rud Nieżelaznych w Katowicach. W niedługim czasie ustalono brak perspektyw na wydobywanie kruszców polimetalicznych i kopalnię przeznaczono do likwidacji” [2].

W Czerniku zachowały się pozostałości po dużej hałdzie przy byłym szybie nr 1 i resztki zabudowań kopalni. Podziemne wyrobiska kopalni są niedostępne.

Bibliografia

1. Klementowski R., *W cieniu sudeckiego uranu*, Wrocław 2010.
2. Wala A., Wolska A., Jeleń P., *Uskok Starego Julianowa w sowiogórskim kompleksie gnejsowym i sytuacja geologiczna w miejscu jego występowania (Pogórze Wałbrzyskie, Sudety Środkowe, południowa Polska)* 2015, nr 463, s. 77–116.